

DICTIONAR
ROMÂN-ENGLEZ

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ

LEON LEVIȚCHI

**DICȚIONAR
ROMÎN-ENGLEZ**

**EDITURA ȘTIINȚIFICĂ
BUCUREȘTI 1960**

Redactor resp. de carte: A. Udișteanu
Tehnoredactor: C. Papp
Corectori: M. Quittner și G. Bors

*Dat la cules: 26. 12. 59. Bun de tipar: 25. 08. 60.
Tiraj: 15.000+160 ex. Hirtie semivelină de 65 gr./mp.
Format: 54×84/16. Coli editoriale: 95,40. Coli de ti-
par: 74,25. A.: 0899. Pentru bibliotecile mari indicele
de clasificare: 413=2=R. Pentru bibliotecile mici: 4.*

Tiparul executat la Intreprinderea Poligrafică Cluj,
Str. Brassai 5—7. — 7770/1959.

E: 20381

DICȚIONAR
ROMÎN — ENGLEZ

CUVÎNT ÎNAINTE

Dicționarul de față a fost conceput, în primul rînd, ca un auxiliar în munca de traducere a textelor românești moderne în limba engleză, adresîndu-se cu precădere elevilor, studenților și traducătorilor din țara noastră.

Într-o mai mică măsură — datorită faptului că, prin proporțiile sale, el nu oglindește decît în parte uriașele posibilități ale limbii romîne — dicționarul poate fi de folos și cercetătorilor din domeniul lingvisticii. În sfîrșit, el poate servi și străinilor care vor să studieze limba noastră, deși lucrarea pornește de la necesitățile cititorului român (majoritatea covîrșitoare a explicațiilor sînt date în limba romînă).

La baza lucrării stă ideea unei înfărmări cît mai ample într-un minimum de pagini, cu o organizare internă a materialului care să permită cititorului să găsească cît mai ușor expresia sau cuvîntul cîutat.

I. Fondul lexical

Numărul cuvintelor-titlu din prezentul dicționar se ridică la aproximativ 30 000 (în afară de compușii din interiorul cuiburilor). El reprezintă majoritatea articolelor din *Dicționarul limbii romîne moderne*¹ cu foarte mici adaosuri din alte surse² și cu eliminarea aproape totală a arhaismelor, a regionalismelor, a formelor duble, a diminutivelor și a augmentativelor³.

Cuvintelor de mare circulație — celor din fondul principal lexical precum și celor care reflectă noile realități din țara noastră — li s-a dat în schimb o deosebită atenție, după cum se poate vedea din numărul mare de construcții și exemple care le însoțesc.

Pornind de la ideea că sensul sau nuanța de sens a unui cuvînt este întotdeauna condiționată de context și că, în consecință, acesta

¹ *Dicționarul limbii romîne moderne*, Editura Academiei Republicii Populare Romîne, Buc., 1958

² V. Bibliografie, pag. XV.

³ Cele mai multe diminutive din limba engleză se formează cu ajutorul adjectivului *little* așezat înaintea substantivului (*a little house* = o căsuță etc.); augmentativele se formează cu ajutorul adjectivelor *big* și *large* (*a big house* = o căsoaie etc.).

reclamă o extrem de atentă minuire a sinonimelor, li s-a acordat acestora un rol primordial în economia dicționarului, folosind în acest scop atît explicațiile din paranteze, prescurtările indicînd domeniul sau apartenența stilistică (limbaj familiar, slang etc.) etc., cit și încadrarea cuvîntului în combinații lexicale.

Cuvîntul românesc „istoric” (*adj.*) se poate traduce fie prin „historic”, fie prin „historical”; dar acești doi termeni alcătuiesc sinonime ideografice care trebuie explicate: *historic* înseamnă „istoric, de importanță istorică”, iar *historical* — „istoric, referitor la istorie” etc.

Considerîndu-se absolut necesară tratarea cuvintelor și a sensurilor pe baze sinonimice, s-a compensat încărcarea spațiului grafic:

a) prin folosirea barei oblice pentru a arăta că într-un context, cuvîntul după care este ea așezată, poate fi înlocuit cu cel pe care îl precede.

Astfel, exemplele: *he is good at arithmetic, he is clever at arithmetic, he is good at sums* și *he is clever at sums* (egale ca sens) se reduc în cadrul expresiei „e bun la socoteli” la: *he is good |clever at arithmetic |sums.*

b) cu ajutorul parantezelor ce cuprind litere, cuvinte sau grupuri de cuvinte a căror folosire în contextul respectiv e facultativă.

Exemple: *a se trezi (din somn)* to (a)wake (from sleep) — citește: to awake, to wake, to awake from sleep, to wake from sleep.

c) prin reducerea maximă a prescurtărilor (fără ca prin aceasta reconstituirea sensului lor să aibă de suferit);

d) prin folosirea citorva prescurtări în afara celor obișnuite pentru cuvintele des întrebuințate (d. = despre; smb. = somebody etc.);

e) prin folosirea în exemple a tildei (~) în locul cuvîntului titlu;

f) prin renunțarea la paranteze pentru includerea domeniilor etc.;

g) prin descongestionarea de expresii a verbelor; expresiile sînt grupate mai cu seamă în cuiburile substantivelor;

h) prin reducerea tratării anumitor substantive verbale (terminate de obicei în engleză în *-ing* sau *-ion*), adjective verbale (în *-ing*) și adverbe de mod (în *-ly*) la simple exemplificări: **a bate** to beat, **F**→to cob, to larrup, to wallop etc.; subst. verb. **batere** beating etc. v. **b a t e** (citește: beating, cobbing, larruping, walloping etc.).

În aceeași ordine de idei, o mare economie de spațiu a putut fi realizată cu ajutorul *trimiterilor bazate pe sinonimie*. Acestea apar sub forma de sinonime-explicații ale cuvintelor titlu.

Astfel, înaintea traducerilor englezești ale cuvîntului *fond* sensul 1, există o paranteză cuprinzînd un sinonim explicativ (*confinut*). Dacă cititorul are nevoie de un număr mare de soluții, va deschide dicționarul la cuvîntul *confinut* (*s.n.*) unde va găsi mai multe soluții.

Traducerea cuvintelor și a expresiilor prin echivalenți stilistici a constituit o preocupare permanentă a autorului. Cuvintele și

expresiile neînsoțite de indicații stilistice (F = familiar, S = savant etc.) pot fi considerate neutre din punctul de vedere al stilului. Indicațiile stilistice sînt date întotdeauna fie după cuvîntul titlu (mai exact după caracterizarea gramaticală), fie după compuși, expresii etc. În felul acesta, *ele preced traducerea engleză*. În cazul cînd valoarea stilistică a cuvîntului sau a expresiei traduse este alta decît cea din limba romînă, se folosește o săgeată (← sau →) care, dacă este așezată după indicația stilistică (→), arată că echivalentul romînesc nu-i corespunde acesteia, iar dacă este așezată înaintea ei (←), indică lipsa de corespondență a cuvîntului sau a expresiei din engleză.

Exemple : *frumoasă afacere* ! F a nice thing indeed ! (atît expresia romînească cît și traducerea au un colorit stilistic familiar, de „limbă vorbită”); *galerie* & *teatru* gallery F→the gods (numai forma *gallery* corespunde stilistic celei romînești; *the gods* e o formă familiară, necorespunzătoare din punctul de vedere al stilului); *belearte* s. f. pl. ← inv. fine arts (termenul englez nu e învechit) etc.

II. Gramatica

Atît cuvintele romînești cît și traducerile lor în engleză sînt redată în prezenta lucrare în forma lor de bază (substantivele la cazul nominativ, adjectivele la gradul pozitiv, verbele la infinitiv fără particulă etc.). Se indică numărul plural (*pl.*) numai atunci cînd substantivul respectiv (în totalitatea lui sau numai un sens al lui) nu are singular sau cînd acesta e foarte rar întrebuințat. Întrucît în limba engleză se întîlnesc adesea substantive de genul comun (adică substantive ce pot fi întrebuințate atît ca masculine cît și ca feminine), formele feminine ale substantivelor romînești masculine sînt trecute ca articole separate de dicționar numai atunci cînd și în engleză există forme speciale de feminin (de ex. *actriță* — *actress* etc.). Altminteri, ele trebuie căutate la forma de masculin corespunzătoare (de ex. *doctoriță* — v. *doctor* etc.).

III. Aspecte tehnice

Cuvintele din dicționar (articolele) sînt așezate în ordine strict alfabetică.

Compușii formați cu ajutorul cuvintelor-articole de dicționar, precum și expresiile sau exemplele nu sînt așezate în cadrul sensului respectiv al cuvîntului, ci după epuizarea tuturor sensurilor unui

cuvînt privit ca unitate gramaticală (morfologică) (deci fie după epuizarea sensurilor unui cuvînt care are o singură funcție gramaticală, fie după epuizarea sensurilor unui cuvînt însemnat cu cifre romane — I, II, III etc.); vezi de ex. articolul *bate*.

După epuizarea sensurilor diferitelor articole, în dicționar se folosesc patru grupări sau subdiviziuni :

GRUPAREA ③ conținînd compuși, echivalenți ai acestora și expresii (fără verbe) în care primul element lexical coincide cu articolul de dicționar. Astfel, în cadrul articolului „găină”, găsim :

- ~ de apă
- ~ de baltă
- ~ de pădure
- ~ îngrășată
- ~ plouată.

Să se observe că așezarea alfabetică a compușilor etc. se face pe baza cuvîntului sau cuvîntelor ce urmează după articol ;

Notă: Tot în gruparea ③ în cadrul verbelor, intră și anumite forme verbale de bază, alcătuite din *verb* și *prepoziție*, *verb* și *conjunție* sau *verb* și *un complement direct obligatoriu*. Exemple : a se abate de la ... ; a se abate pe la ... ; a o sfecli etc.

GRUPAREA ④ conținînd compuși, echivalenți ai acestora și expresii (fără verbe) în care articolul de dicționar nu mai este primul element lexical, ci al doilea, uneori al treilea etc. ;

- orbul găinilor
- ou de ~
- pui de ~.

Se așază alfabetic primele elemente lexicele.

GRUPAREA ⑤ conținînd expresii, locuțiuni, exemple. Dacă numărul acestora este mic, o încercare de așezare a lor în ordine alfabetică nu are nici o importanță practică. Așezarea lor în ordine alfabetică este, dimpotrivă, de mare ajutor pentru cititori atunci cînd există unități lexicele numeroase (altminteri, cititorii sînt nevoiți adesea să parcurgă pagini întregi).

La baza aşezării în ordine alfabetică a unităţilor lexicale amintite mai sus stă criteriul gramatical, repartizarea din punct de vedere gramatical a materialului făcîndu-se pe paragrafe.

1. La substantive se aşază alfabetic :

a) verbele tranzitive (substantivul respectiv e complement direct, răspunzînd la întrebarea *pe cine ?* sau *ce ?*) ;

b) prepoziţiile care le preced ;

c) prepoziţiile de care sînt urmate ;

d) alte construcţii.

Exemplu : articolul de dicţionar **bătăie** :

© **îmi dă** multă ~ de cap ; **a primi / mînea o** ~ bună ;

a trage o (sfîntă de) ~ ;

a aranja în ordine de ~ ; **a se aranja în ordine de** ~ ;

a omorî / F snopi în ~ ; **a lua în** ~ de joc ; **a se lua la** ~ ; **e o curată** ~ de joc.

2. La adjective se aşază alfabetic :

a) substantivele care le însoţesc ;

b) prepoziţiile care le preced ;

c) prepoziţiile de care sînt urmate ;

d) alte construcţii.

Exemplu : articolul de dicţionar **bun** :

© **e cel mai** ~ elev ; **a avea un miros** ~ ; **Cine e acolo ? Om** ~ ;

a duce la ~ sfîrşit ; **a avea o zi** ~ă ; **e o zi** ~ă pentru plimbare ;

a da ziua ~ă cuiva ; **a o lua de** ~ă ; **a fi de** ~ă credinţă ; sînt la fel

de ~i ; chinina e ~ă **contra** febrei ; **e** ~ **la** ceva ? **e** ~ **pentru**

sănătate ; asta e ~ă ! ; eşti ~să ; fii ~şi ... ; la ce e ~ ? ; na-ţi-o

~ă ! ; nu prevestea nimic ~ ; nu va duce la nimic ~ ; o ţine una

şi ~ă ; vrei să fii ~ şi să ...

3. La verbele tranzitive se aşază alfabetic :

a) complementele directe (inclusiv propoziţiile complete) ;

b) prepoziţiile de care sînt urmate ;

c) alte construcţii.

Exemplu : articolul de dicționar a băga I. vb. tr.:

© a ~ afa în ac; a-și ~ banii în ...; a ~ ceva în capul cuiva; a-și ~ nasul în cărți; a-și ~ nasul peste tot; a ~ pe cineva la apă /în bucluc; a ~ sabia în teacă; a ~ de seamă; a ~ în buzunar; a ~ în fiare; a ~ în pământ.

4. La verbele intransitive și reflexive se așază alfabetic :

- a) subiectele (inclusiv propozițiile subiective);
- b) prepozițiile de care sînt urmate;
- c) alte construcții.

Exemplu : articolul de dicționar a se face (face II. vb. refl.):

© căsătoria se va ~ curînd; copilul se ~ mare; a i se ~ foame; se ~ noapte; a i se ~ sete; se făcu o mare tăcere; se ~ ziuă; a se ~ de ris; s-a făcut !; a se ~ bine; a se ~ că e bolnav; a se ~ frumoasă; se ~ frumos; a se ~ nevăzut; a se ~ stăpîn; se ~ tîrziu; se făceau că nu se văd; nu se ~.

5. La adverbe, se așază alfabetic verbele pe care le determină sau modifică.

Exemplu : articolul de dicționar bine I. adv.:

© arăți foarte ~; am auzit ~?; a cunoaște ~ pe cineva; e ~ așa?; a crede /socoti că e ~ să ...; etc.

6. La prepoziții, se așază alfabetic cuvintele înaintea cărora sînt.

Exemplu : articolul de dicționar fără :

© a muri ~ copii; e un om ~ onoare; am plecat ~ să fiu văzut; ~ să mint, e un om ciudat; a spune ceva ~ să se gîndească; ~ tine n-aș fi reușit.

7. La *conjunții*, se așază alfabetic cuvintele înaintea cărora sînt.

Exemplu : articolul de dicționar **da**că I. *conj.* :

© chiar ~ **ar** costa atît ; ~ **ar** fi aici ; ~ **ar** ști, mi-ar spune ;
~ **ar** trebui să-ți spun adevărul ; ~ **aș** fi știut etc.

Notă : Cele expuse la punctele 1—7 explică doar *metoda* folosită la așezarea în ordine alfabetică a unităților lexicale din ©. Cititorii nu sînt cîtuși de puțin îndemnați să rețină pe din afară subdiviziunile amintite, care li se vor impune prin însuși materialul tratat în diferitele cuiburi de cuvinte.

GRUPAREA ④ conținînd proverbe.

LISTA PRESCURTĂRIILOR ȘI A SEMNELOR

<i>adj.</i>	adjectiv	<i>fig.</i>	(termen etc.) figurat
<i>adv.</i>	adverb	<i>filoz.</i>	filozofie
<i>agr.</i>	agricultură	<i>fiz.</i>	fizică
<i>amer.</i>	americanism	<i>fiziol.</i>	fiziologie
<i>anat.</i>	anatomie	<i>fon.</i>	fonetică
<i>ant.</i>	antonim	<i>foto.</i>	fotografie
<i>aprox.</i>	aproximativ (tradus aproximativ prin)	<i>gastr.</i>	gastronomie
<i>arheol.</i>	arheologie	<i>geogr.</i>	geografie
<i>arhit.</i>	arhitectură	<i>geol.</i>	geologie
<i>art.</i>	articol; articulat	<i>geom.</i>	geometrie
<i>art. hot.</i>	articol hotărît	<i>gram.</i>	gramatică
<i>art. nehot.</i>	articol nehotărît	<i>hidr.</i>	hidrologie
<i>astr.</i>	astronomie	<i>hort.</i>	horticultură
<i>augm.</i>	augmentativ	<i>iht.</i>	ihtiologie
<i>auto.</i>	auto(mobilism)	<i>impers.</i>	(verb etc.) impersonal
<i>av.</i>	aviație	<i>interj.</i>	interjecție
<i>biol.</i>	biologie	<i>ist.</i>	istorie; istoria ...
<i>bis.</i>	biserică, termen bisericesc	<i>înv.</i>	(termen) învechit (scos din uz)
<i>bot.</i>	botanică	<i>jur.</i>	(termen) juridic
<i>chim.</i>	chimie	<i>lat.</i>	latin(esc)
<i>cin.</i>	cinema(tografie)	<i>lingv.</i>	lingvistică
<i>com.</i>	comerț	<i>lit.</i>	literatură
<i>conj.</i>	conjunție	<i>loc.</i>	locuțiune
<i>constr.</i>	construcții	<i>log.</i>	logică
<i>d.</i>	despre, referitor la	<i>mar.</i>	marină; navigație
<i>dem.</i>	demonstrativ	<i>masc.</i>	masculin
<i>dim.</i>	diminutiv	<i>mat.</i>	matematică
<i>ec.</i>	economie	<i>med.</i>	medicină
<i>ec. pol.</i>	economie politică	<i>metal.</i>	metalurgie
<i>electr.</i>	electricitate	<i>meteor.</i>	meteorologie
<i>elev.</i>	(stil) elevat	<i>metr.</i>	metrică, versificație
<i>entom.</i>	entomologie	<i>mil.</i>	(termen) militar
<i>etc.</i>	et caetera	<i>min.</i>	mine
F	familiar; folosit în „limba vorbită”	<i>mineral.</i>	mineralogie
<i>farm.</i>	farmaceutică	<i>mit.</i>	mitologie
<i>fem.</i>	feminin	<i>muz.</i>	muzică
<i>ferov.</i>	(termen etc.) feroviar	<i>nehot.</i>	nehotărît
		<i>num.</i>	numeral

<i>num. card.</i>	numeral cardinal	<i>silv.</i>	silvicultură
<i>num. ord.</i>	numeral ordinal	<i>sl.</i>	„slang” (argoul din limba engleză)
<i>odin.</i>	odinioară (folosit în trecut în legătură cu o noțiune azi perimată)	<i>s. m.</i>	substantiv masculin
<i>opt.</i>	optică	<i>smb.</i>	somebody
<i>ornit.</i>	ornitologie	<i>smth.</i>	something
<i>paleont.</i>	paleontologie	<i>s. n.</i>	substantiv neutru
<i>pas.</i>	pasiv	<i>școl.</i>	(termen etc.) școlar
<i>peior</i>	(termen etc.) peiorativ	<i>tehn.</i>	tehnică
<i>pers.</i>	persoană	<i>tel.</i>	telecomunicații
<i>pl.</i>	plural	<i>tipogr.</i>	tipografie
<i>pol.</i>	politică	<i>top.</i>	topografie
<i>pop.</i>	(termen etc.) popular	<i>univ.</i>	(termen etc.) universitar
<i>pos.</i>	posesiv	<i>v.</i>	vezi
<i>prep.</i>	prepoziție	<i>vb. intr.</i>	verb intransitiv
<i>pron.</i>	pronume	<i>vb. refl.</i>	verb reflexiv
<i>psih.</i>	psihologie	<i>vb. tr.</i>	verb tranzitiv
<i>pt.</i>	pentru	<i>vîndt.</i>	(termen etc.) vîndtoresc
<i>rad.</i>	radio	<i>zool.</i>	zoologie
<i>reg.</i>	regionalism	<	cuvîntul ce urmează are un sens mai accentuat (calitativ, cantitativ etc.).
<i>rel.</i>	religie		
<i>ret.</i>	retorică		
<i>S</i>	(termen) savant; științific	>	cuvîntul ce urmează are un sens mai puțin accentuat (calitativ, cantitativ etc.).
<i>s. f.</i>	substantiv feminin		
<i>sg.</i>	singular		

BIBLIOGRAFIE

1. Acad. R. P. R. *Dicționarul limbii române moderne*, Buc., 1958.
2. Acad. R. P. R. *Dicționarul limbii române literare contemporane*, Buc., 1955—1957.
3. Andrianova, B. A. *Rumînsko-russkii slovari*, Moscova, 1953.
4. Candrea, I. A. *Dicționar enciclopedic ilustrat*, Buc., 1931.
5. Clifton, E. A. *New French-English Dictionary*, Paris, 1923.
6. *The English Duden*, Leipzig, 1937.
7. Farmer, John *Dictionary of Slang and Colloquial English*, London, 1900.
8. Fowler, H. G. și F. G. *The Concise Oxford Dictionary*, Oxford, 1954.
9. Harrap's *Standard French-English Dictionary*, 1956.
10. Kunin, A. V. *Anglo-russkii frazeologhiceskii slovari*, Moscova, 1955.
11. Muret-Sanders *German-English, Grosse Ausgabe*, Berlin, 1901.
12. Schroff, M. *Dicționar romîn-german*, Buc., 1925.
13. *The Slang Dictionary*, London, Chatto and Windus, 1925.
14. Smirnițchi, A. I., *Russko-angliiskii slovari*, Moscova, 1957.
15. Șăineanu, C. *Dicționar romîn-francez*, Buc., 1925.
16. Webster's *New World Dictionary*, Cleveland și New York, 1957.

Lucrări suplimentare :

- Anglo-russkii politehniceskii slovari*, Moscova, 1946.
- Anglo-russkii selisko-hoziaistvennii slovari*, Moscova, 1957.
- Lexiconul tehnic romîn în 7 volume*, Ed. Tehnică, Buc., 1949—1955.
- Panțu I. *Vocabular botanic*, Buc., 1920.
- Roget's *Thesaurus of Words and Phrases etc.*

A

A, **a**¹ *s. m.* **A**, **a**, the first letter of the Rumanian alphabet. **Ⓐ** ~ mare big/capital **A**; ~ mic small/little **a**.

a² *art. hot. fem. the.* **Ⓐ** ~ doua the second. **Ⓑ** *femeea* the woman.

a³ *art. posesiv of.* **Ⓐ** ~ lui Ion of John, (of) John's; ~ mea mine; ~ noastră ours. **Ⓑ** *mamă* ~ doi copii mother of two children.

a⁴ *pron. dem., adj. dem., art. adj. v. cea.*

a⁵ *vb. aux. (servește la formarea perfectului compus, pers. a 3-a)* has, inv. → hath. **Ⓒ** *el* ~ fost he has been; he was.

a⁶ *adv. v. câte.*

a⁷ *prep.* **1.** (înaintea infinitivului) to. **2.** (în compusi) *v. afund, alături etc.* **Ⓐ** ~ merge to go. **Ⓑ** *aduce* ~ poveste that sounds like a fairy tale; *se gătește* ~ furună there is a storm gathering/brewing; *ce simt eu nu-i* ~ bine my heart/mind misgives me, I have strange misgivings/forebodings; *a mirosi* ~ to smell of. ...; *seamănă* ~ ploaie it looks like rain; *a suna* ~ ... to sound like ...; *a suna* ~ gol to sound hollow.

a⁸ *interj.* **1.** (exprimă surprinderea) a(h)! (așa stau lucrurile) oh! I see! **2.** (exprimă durerea sau bucuria) *v. ah 3; (parte bine)* (very) well, F all right, O. K.

aba *s. f.* **1.** (stofă) flushing, dreadnought; (cu sens general) rough wool. **2.** (haină) frieze coat, rough

woollen coat; (palton) bearskin overcoat.

abac *s.n. mat.* abacus, bead/counting frame.

abacū *s.f. arhit.* abacus.

abajur *s.n.* (lamp) shade, (lamp) screen; (de hirtie) paper shade.

abandon *s. n.* **1. jur.** abandonment of domicile. **2. jur.** desertion, renunciation of rights. **3. com.** abandonment. **4. psih.** abandon.

abandona **I.** *vb. tr.* (a părăsi) to abandon, to desert, to quit; (a renunța la ...) to abandon, to give up, to renounce; *mil.* to abandon, to surrender; (drepturi, pretenții etc.) to relinquish; (un joc etc.) to throw up, to forsake; (un bolnav etc.) to give over/up. **II. vb. intr.** sport to abandon.

abandonare *s. f.* abandonment, abandoning etc. *v. abandona.*

abanos *s.m.* **1. bot.** ebony tree (*Diospyros ebenum*). **2. (lemn)** ebony. **Ⓑ** *ca* ~ul, *de* ~ ebony; *negru ca* ~ul jetblack, poetic ebon; *a sta/a se ține* ~ to carry one's age well.

abataj *s.n.* **1. min.** working, stope. **2. silv.** felling. **3. (al vitelor)** slaughter. **4. mar.** careening.

abate¹ *s. m.* abbot, superior.

abate² **I.** *vb. tr.* **1.** (din drum) to turn off/aside/away, to divert (from smb.'s course); (prin forță) to push/drive away; (de la o linie dreaptă, mai ales fiz.) to deflect. **2. fig.** (a distrage) (de la) to divert (from), to call away (from), to draw/turn off, to distract (from);

(pe cineva, prin sfat) to dissuade (from); (prin motivare) (de la) to reason ... out (of ...). 3. (a doborî) to knock/break/cut/pull/beat down; mai ales silv. to fell. 4. mar. to warp, to steer off. © a ~ atenția cuiva de la ... to divert/call away smb.'s attention from ...; to call/draw/turn off smb.'s attention from ...; a ~ cursul unui râu to turn the course of a river; a ~ gândurile cuiva de la ... to turn/divert smb.'s thoughts from ...; vîntul ~ grindina în altă parte the wind drives the hail away; ce vînt te ~ pe aici? F what (business) brings you here? a ~ de la băutură to wean smb. from his drunken habits; a ~ de la drumul drept to lead smb. astray, to turn smb. from the path of duty. II. vb. refl. 1. (a lua o altă direcție) to go out of one's way, to change the direction, to take another direction, to swerve, to bear off; (din drumul drept) to stray, to straggle. 2. fig. (de la) to deviate(from); to digress(from), to wander(from). 3. mai ales fiz. to deviate. 4. mar. to sheer, to deviate from the right course. @ a se ~ asupra (cu gen.) to fall/rush (up)on..., (d. vînt etc.) to burst upon; a se ~ de la... 1. to be an exception to... 2. jur. to infringe..., to violate..., to transgress...; a se ~ pe la... (cineva) to call on..., to call at smb.'s house; (cîrciumă etc.) to drop in at...; a i se ~ to occur to smb., to strike smb., to come/get into smb.'s head; a i se ~ să... to have a mind to..., to feel inclined/disposed to..., to be seized with a desire to... © un vînt năprasnic se abătă asupra noastră a terrible wind burst upon us; a se ~ de la adevăr to depart/

swerve from the truth; a se ~ de la datorie to depart/swerve from one's duty, to fail in one's duty; a se ~ de la drumul drept și fig. to get off the right way/track, to go astray/adrift; a se ~ de la subiect to digress from the matter/subject, to make a digression, to ramble, to wander in one's speech; nu te ~ de la subiect! keep to the subject, don't ramble! a nu se ~ din cuvîntul cuiva to obey smb. blindly; a se ~ din drum to go out of one's way; ce ți s-a abătut? 1. (ce vrei să spui?) what do you mean? 2. (ce idee!) the idea (of such a thing)! what an idea! how could such an idea get into your head? 3. (nu ți-e bine?) F what possesses you? nu știu ce i s-a abătut I don't know what's come to/over him. III. vb. intr. v. ~ II, 1. @ a-i ~ v. a i se abate II, @.

abateri s.f. 1. turning off etc. v. abate². 2. deviation; digression. 3. (călcare a legii) trespass-(ing); violation; infringement; transgression. 4. exception; non-conformity; anomaly. @ ~ de la datorie breach of duty, dereliction of one's duty; ~ de la regulă exception (to the rule); ~ disciplinară infraction of discipline. @ prin ~ by way of exception.

abator s.n. 1. slaughter house, shambles, butchery; abattoir. 2. fig. shambles, scene of carnage.

abatie s.f. 1. (mănăstire) abbey. 2. (funcție) abbacy, abbotship.

abătut adj. (deprimat) depressed, dejected, downcast, (heart-)heavy; F→downsome, out of sorts, mopeish; (descurajat) disheartened, dispirited, low-spirited; (melancolic) melancholy; gloomy.

abees s.n. abscess, boil, aposteme.

abdica *vb. intr.* 1. to abdicate, to resign the crown. 2. (*a se retrage*) to retire, to resign. ② *a ~ de la ...* to give up ..., to renounce ...

abdicare *s.f.* abdication etc. *v. abdica.*

abdomen *s. n.* abdomen, belly.

abdominal *adj.* belly..., abdominal, hypogastric. ⑥ *cavitate ~ă abdominal/visceral cavity; durere ~ă abdominal complaint.*

abductor *adj. anat.* abducent. ⑥ *mușchi ~ abducent muscle, abductor (muscle).*

abducție *s.f. anat.* abduction.

abecedar *s. n.* primer, (first) spelling book.

aberație *s. f.* 1. *astr., opt.* aberration. 2. *psih.* aberration, insanity, distraction, mental derangement. 3. (*absurditate*) fallacy.

abia *adv.* 1. (*cu greutate*) hardly; with (much) trouble/difficulty/ado; (*nu tocmai*) not quite/wholly. 2. (*d. cantitate*) scarcely; (*nu tot*) hardly; (*numai*) only, but, just, merely, no more than. 3. (*d. timp*) only, not later than; no longer ago than. ② *~, ~ v. ~ 1, 2, ~ atunci* only then, (then and) not till then; *~ peste două zile* not for another two days; *~ ... și ...* scarcely... when..., no sooner... than... ③ *~ acum știu adevărul* only now do I know the truth; *~ ajunge* it is hardly/scarcely enough; *~ (dacă) avea cu ce să trăiască* he had barely enough to live (up)on; *~ intrase în casă* he had just stepped inside; *~ ne puteam ține de ris* we could scarcely keep/refrain from laughing; *~ poate să citească* he can hardly/scarcely read; he reads but indifferently; *un băiat care ~ terminase școala* a boy fresh from school; *~ venise* he had only just come; *era ~ de cinci ani*

cînd... she was scarcely five (years old) when...; l-am văzut ~ ieri I saw him only/not later than/no longer ago than yesterday; *voi afla ~ mine* I shall only hear of it to-morrow.

abil *I. adj.* 1. (*în sens bun*) (*îndemnatic*) skilful; (*uite*) quick; (*deștept*) clever; (*ușor de mîndă*) handy, light-handed, *F→natty*; (*intelectualicește*) versatile; (*cu experiență*) (*în*) experienced (*în*), expert (*în*), *F→a dab (at)*; (*ager și dibaci*) deft; (*fizicește și spiritualicește*, *mai ales prin educație*) dexterous, ready, shifty; (*capabil*) able, capable; (*competent*) fit, competent, qualified; (*ingenios*) ingenious, inventive, resourceful; artistic. 2. (*în sens rău*) (*subtil*) subtle; sharp, *F smart*, deep; (*viclean*) sly, artful, crafty, cunning. ⑥ *un dansator ~ a good dancer; un scriitor ~ a ready writer; un truc ~ a clever /F→neat/pop. → clean trick.* II. *adv.* skilfully etc. *v. ~ I.*

abilitate *s.f. (pricepere)* ability, capability; (*competență*) competence; (*iscusință*) ability, cleverness; talent; art; (*îndemnare*) skill, address; adroitness; facility; craft; (*inventivitate*) ingenuity; resourcefulness; genius.

abis *s. n.* 1. abyss; (*prăpastie*) chasm; gulf; (*văgăună*) ravine; (*rișă adîncă*) precipice. 2. *fig.* deep/bottomless pit, poetic abysm; (*iad*) hell; (*mister*) mystery. ⑥ *la/pe marginea ~ului* at the edge of the abyss.

abisal *adj.* abyssal. ⑥ *regiune ~ă* abyssal zone.

abisinian *adj., s.m.* Abyssinian.

abitir *adv.* ⑥ *mai ~ 1. (mai mult)* more. 2. (*mai bine*) better. 3. (*mai repede*) quicker.

abject *I. adj. (netrebnic)* abject, vile, low, mean; (*servil*) abject, servile, base; cringing; obsequious; (*de-*